

Tekst en Foto's: Reinier Broeks

OVER WILDSCHUT EN STROPERERS

“met een schouderhoogte van zeker 165 cm een zeer imposante verschijning, waarschijnlijk een 15de kop of ouder, is heel zelfverzekerd en vult zijn omgeving, ondanks de leeftijd vol passie en energie, dwingt door houding en gedrag respect af”

Cees van Geel (1946) is jachtopzichter. Gepensioneerd, maar niet in ruste. Een grote man met een grote staat van dienst. Een man met een verhaal. Een verhaal dat hij heeft opgetekend in zijn boek 'Jachttoezicht en stroperijbestrijding'. Cees was zo'n dertig jaar jachtopzichter van landgoed 'de Utrecht', een landgoed in de buurt van Esbeek (N-Br.) en eigendom van de grootste private grondbezitter van Nederland, ASR. Naast zijn gewone werk ging Cees onophoudelijk het hele land door om voorlichting te geven over zijn vak: wildschut. Wildschut is de oude benaming voor jachtopzichter.

jaren de PR gedaan. Op beurzen staan, zoals de Game Fair, lezingen geven op scholen en voor verenigingen. Ik ging alles documenteren om steeds een goed en consequent verhaal te kunnen houden. Dat heeft er toe geleid dat ik mijn boek ben gaan schrijven”.

U zei net iets over een tentoonstelling, waar gaat die over?

“Ik ben bezig een ruimte naast mijn huis in te richten met alles wat ik in de loop van de tijd heb verzameld over mijn vak en de stroperij. Het is hoofdzakelijk een

niet van de stroper. De wildstroperij was van oorsprong geen stroperij. Het was een manier om aan eten te komen; een stukje vlees in de pan. Pas toen mensen zich grond gingen toe-eigenen en bepaalden dat het wild op die gronden van hen was, toen ontstond de stroperij. Verzet, afgunst, het zich afzetten tegen de gevestigde orde, tegen de feodale jagers, dat leverde stroper op. Tot ver in de vorige eeuw waren de meeste stroperers op en top natuurmensen. Stropen omdat het traditie is. Stropen omdat het adrenaline oplevert; het geeft een kikk om iets van iemand te jatten.

Het kostte nogal wat moeite om een afspraak te plannen voor het interview. Hoe kwam dat?

“De zomerperiode is voor mij een heel drukke periode, misschien wel de drukste. Ik ben jachtopzichter voor een particuliere jachtcombinatie hier op de Noord-Veluwe en ben daardoor veel op pad. Voeren, jagers begeleiden, sociale contacten onderhouden met belangengroepen, mijn tentoonstelling verder inrichten; ik kom geregeld tijd tekort. Ik vind voorlichting heel belangrijk en stop(te) daar veel tijd in. Vanwege mijn beroep was ik aangesloten bij de Nederlandse Vereniging voor Jachtopzichten, nu de Koninklijke Nederlandse Vereniging Natuurtoezicht. Ik heb voor hun vele

verzameling van 'verboden middelen', die door stroperers gebruikt zijn om wild te bemachtigen. Daarnaast heb ik diverse uniformen, petten, insignes en uitrustingen; allemaal dingen die met mijn vak te maken hebben. We gaan straks wel even kijken”.

Wat wordt verstaan onder stroperij?

“Stroperij is het zich zonder toestemming toe-eigenen van natuurlijke zaken die zich bevinden op een terrein waarvan men geen eigenaar is. Paddenstoelen plukken, afworpstangen meenemen, zangvogels vangen, orchideeën uitsteken of kerstbomen jatten, zelfs openhaardhout sprokkelen, het is allemaal stroperij. Wild is van niemand; wild is res nullius. Dus zeker

Even een leuke anekdote tussendoor: ieder jaar ging ik met Kerst bij een boer langs om hem een haas te brengen in ruil voor weer een jaar lang informatie over de omgeving. Over de mensen, over de stroperers, over het wild. Zo had ik in het hele gebied mijn informanten. Dus ik ging langs bij die boer en gaf hem een vette haas. Hij bedankte mij er voor, waarop ik hem vroeg of die haas net zo vet was als de haas die hij een week eerder zelf gevangen had! Wat de boer niet wist, was dat ik hem betrap had, terwijl hij op zijn trekker door het veld reed (iets waar de hazen aan gewend waren), plotseling stilstond, iets overreind kwam en met zijn riek een haas opprikte uit het veld. Hij kon het niet laten”.

Verzameling klemmen.

Quotine-Valbijn voor vos, verwilderde-kat etc.

Close-up levensgevaarlijk zelfontspan schiettuig.

Wat voor soorten stroppers zijn er nog meer?

“Ik maak allereerst een onderscheid tussen kleinwild en grofwild. Verder wordt er gestroopt voor de pot, voor de handel en voor de (gok)sport. Kleinwildstropers zijn meestal mensen die heel dicht bij de natuur staan. Het is zelfs bijna een vak te noemen. Je hebt heel veel kennis en ervaring nodig om een goede strik te zetten of om een val te bouwen die ook echt werkt. Die mensen kennen de wissels, stropen het veld niet leeg en proberen gericht dieren te vangen. Ze kennen ook vaak de boeren en de jachtopzichters. Kennen hun gewoonten waardoor de stroppers heel moeilijk te vangen zijn. Andere lieden die iets met kleinwild hebben zijn lui met lange honden, meestal windhonden zoals de Greyhound. De honden worden losgelaten op kleinwild dat door de stroppers wordt aangeschoten. Het gaat er vaak om welke hond het eerste wild vangt. Daar worden forse weddenschappen op afgesloten. Het wild wordt meestal achtergelaten omdat het teveel kapot is. Dit soort stroppers heeft niets met de natuur, heel weinig met wild en is agressief tegen wetshandhavers. Dan zijn er nog de grofwildstropers. Die stropen meestal voor de handel; heel professioneel. De verboden middelen die ik in beslag heb genomen zijn meestal heel technisch en zeer effectief. Zo heb ik in mijn verzameling een boobytrap, van

Russische makelij, die liep op een accu die vlakbij was ingegraven. De boobytrap bestond uit een gevoelige plaat die een trekmechanisme in werking stelde. Zodra een wild zwijn iets van die plaat at, werd een loden bal ter grootte van een bitterbal omhooggeschoten in de kop van het zwijn. Succes gegarandeerd”.

Boeven vang je met boeven. Hoe zit dat met stroppers? Bent u eigenlijk ook niet een beetje stroper?

“Zoals ik al eerder zei, de traditionele stroper is een natuurmens die regels aan zijn laars lapt. Als BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) moet je je juist wel aan die regels houden. Om jager te worden moet je een opleiding van bijna een jaar volgen. Als stroper leer je het vak van je vader en in de praktijk. Stropers stropen in hun vrije tijd. De jachtopzichter is bij het boeven vangen aan het werk. Om stroppers te vangen, moet je net even wat meer geduld hebben dan zij. Je moet net even wat slimmer zijn en je moet hun hele trukendoos kennen. Houd je iemand aan, dan is het belangrijk dat je bewijs hebt dat stand houdt bij de rechter. Doordat iedere stroper anders is, is ons werk ook steeds weer anders. Dat maakt het zo boeiend”.

Wat vindt u van nachtzichtkijkers en geluiddempers?

“Ik ben van beide geen grote voorstander. De kunst van het jagen is om het wild op een normale manier binnen schot te krijgen. Jagen is het observeren en slimmer zijn dan het wild. Nachtzichtapparatuur zorgt er voor dat het wild nooit rust krijgt. Ze kunnen de hele nacht bekeken en bejaagd worden. De beesten komen daardoor steeds later in beweging. Het wild vertoont toch al ander gedrag vanwege de hoge recreatiedruk. Nachtzichtkijkers kunnen wel worden ingezet voor tellingen of in gebieden met veel aanrijdingen of voor zieke beesten. Die zijn dan eenvoudiger op te sporen. Nachtzichtkijkers zouden wel gebruikt kunnen worden wanneer er sprake is van bijzondere situaties, zoals het alsnog halen van het afschotquotum. Geluiddemping is meestal niet nodig. Het wild reageert nauwelijks op schoten. Voor de omgeving kan het wel veel schelen. Een schot in de nacht klinkt echt heel hard. Geluiddemping is op sommige plaatsen een goed item. Bijvoorbeeld daar waar veel mensen lopen. Nee, als je rust wilt creëren, dan kun je beter grote blokken aanwijzen als rustgebied en daar dan ook op handhaven. Helaas zijn alle rustgebieden verdwenen. Dat komt mede doordat de grondbezitters het wild voor de recreanten zichtbaar willen maken”.

“Om stroppers te vangen, moet je net even wat meer geduld hebben dan zij. Je moet net even wat slimmer zijn en je moet hun hele trukendoos kennen.”

Aan het eind van het interview laat Van Geel zijn verzameling zien; al met al een klein museum. Hij heeft een grote verzameling vangkooien waarvan één een heuse guillotine. Allerhande klemmen, boobytraps en lampen. Veel heeft hij zelf gevonden, de rest heeft hij gekregen. Dat de boobytraps niet altijd gericht zijn op dieren, bewijst het betonblok met ijzeren punten. In 2009 zijn dit soort blokken ingegraven in de Heldense bossen (Limburg). Volgens de politie destijds ‘uitdrukkelijk bedoeld om mensen te verwonden’. Een bijzondere vorm van stroperij is de zangvogelvangst. Niet bedoeld om op te eten maar om levend te vangen vanwege hun zang, de wildzang. Putters, groenlingen en goudvinken worden gekruist met kanaries. De vogels worden gevangen met lijmstokken, kooitjes of netten. Een vorm van stroperij die voornamelijk in Noord-Brabant voorkomt.

Wat heeft u voor ons aan tips om stroperij te ontdekken?

“Allereerst moet je je veld heel goed kennen. Ga vervolgens na hoe jij je zou gedragen als je stroper zou zijn. Waar zet jij je klemmen of je strikken? Loop de wissels eens wat vaker uit. Stropers doen dat ook. Verder moet je een heel goed contact hebben met de grondbezitters of –gebruikers, zoals de boeren. Zij zijn veel vaker in het veld dan jij en zien eerder dan wie dan ook wat er veranderd is of wie zich vreemd gedraagt. Dus onderhoud je sociale contacten. Maak ook geregeld een praatje met wandelaars. Vertel mensen waar je mee bezig bent. Jullie zijn de deskundigen. En jullie hebben toch niets te verbergen? Je wordt er alleen maar wijzer van. Wat wij jagers nodig hebben, is goodwill, draagvlak. Want dan houden mensen ons op de hoogte. Schrijf kentekens op van vreemde auto’s, noteer persoonsbeschrijvingen en tijd-

stippen. Heb je vervolgens een vermoeden van stroperij, schakel dan de politie in. Ga niet zelf de held uithangen en denk altijd aan je eigen veiligheid. Stropers barsten van de adrenaline en een kat in het nauw maakt rare sprongen. Organiseer geregeld tellingen in je veld. Je hebt dan extra ogen die vaak heel anders kijken dan jij”.

Ter afsluiting van het interview geeft Cees van Geel mij zijn boek. Het boek is een mooie inkijk in het leven van een professionele jachtopzichter. Uit alles blijkt dat Van Geel wil bereiken dat iedereen optimaal kan genieten van de natuur en dat het wild ongestoord kan leven. Hij geeft het boek uit in eigen beheer. Het is te koop op www.jachttoezicht.nl en in de winkels van Hemker en Bekking.

Cees bij zijn ‘museum’.